
Kyrkomötet
Motion 2018:38
av Anders Brunnstedt m.fl.

Utveckling av finansiella tjänster

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur finansiella tjänster, exempelvis betalningsförmedling, kontanthantering och kapitalförsörjning, kan utvecklas för att bättre svara mot församlingars och pastorats behov,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av gällande regler och rutiner för kontant- och kollekthantering med syfte att de förenklas och anpassas till nya betalningssystem.

Motivering

Frågan om finansiella tjänster har behandlats av kyrkomötet 2005 och 2013. Finansiella tjänster omfattar bl.a. kontanthantering, betalningsförmedling och kapitalförsörjning. Behoven hos församlingar och pastorat har sedan dess förändrats. Bankernas service och tjänster har också de förändrats.

Vi går mot ett kontantlöst samhälle. Detta påverkar i hög grad exempelvis kollektmomentet i gudstjänsten. Att ta upp kollekt till kyrkligt angelägna ändamål har en lång tradition i den kristna gudstjänsten och ger församlingen möjlighet att inte bara be för dem som har det svårt utan också göra en praktisk insats. Kollekten gestaltas ofta liturgiskt, bäst kanske genom frambärande under offertoriepsalmen. Denna funktion i gudstjänsten omintetgörs om kontantinsamling ersätts av elektroniska betaltjänster såsom kollektomat eller Swish. Dessutom försvinner då den anonymitet i givandet som är värdefull för många, inte bara vid små kollektgåvor utan kanske än mer vid stora.

De nya tjänsterna för betalningsförmedling, t.ex. Swish, som externa banksystem erbjuder fungerar dessutom dåligt för kyrkans verksamhet och behov t.ex. när det gäller kollekt, insamlingar, inträden och avgifter. De externa banksystemen möter inte heller de behov av kontanthantering som församlingar och pastorat under förutsebar framtid kommer att ha. Utformningen av kontanthanteringen och de nya tjänsterna för betalningsförmedling ger församlingar och pastorat både ökade kostnader för administration och minskade intäkter i meningen att kollekter, insamlingar, inträden och avgifter inte kan hanteras. Delvis kan det förklaras av att regelverket kring kontant- och kollekthantering är dåligt anpassat till bankernas nya tjänster inom området.

Allmänt kan betalningsförmedling definieras som att betalningsmedel överförs från en part (avsändaren) till en annan (mottagaren) av en tredje part (betalningsförmedlaren). I Svenska kyrkan finns stora betalningsströmmar som helt och hållet hanteras i externa banksystem för betalningsförmedling. Det gäller bl.a. betalning av

löner och fakturor som totalt gäller mycket stora belopp och som naturligtvis bankerna har god förtjänst av.

Kapitalförsörjning handlar om att hur man finansierar sin verksamhet. Det kan antingen ske genom att använda eget kapital eller genom att sätta sig i skuld (någon form av lånekapital).

Kyrkans verksamheter i den sociala ekonomin blir allt fler. Det är verksamheter som har allmännyttan eller medlemsnytta. De bedrivs utan vinstsyfte och ofta som en del av diakonin i den grundläggande uppgiften. Det kan t.ex. gälla stadsmission, förskola, fritidsgård, hemtjänst och boenden av olika slag. I många fall kan verksamhet inom den sociala ekonomin kräva en inledande insats av kapital. Ett annat område där församlingar och pastorat har behov av en fungerande kapitalförsörjning är begravningsverksamheten. Det kan t.ex. gälla om- och nybyggnad av krematorieanläggningar. För närvarande är församlingar och pastorat i första hand hänvisade till att lösa finansieringen med eget kapital. Att i bank utan säkerheter eller inomkyrkligt borgensåtagande låna upp kapital ställer sig mycket kostsamt. Svenska kyrkan passar dåligt in i bankernas standardiserade modeller för kreditbedömningar. I sammanhanget ska framhållas att kyrkokansliet har en bra dialog med ett par av storbankerna i syfte att ge församlingar och pastorat mer rättvisa kreditbedömningar. Sedan länge finns det också en viss möjlighet till "internkredit" via Kyrkkontot, en verksamhet som kanske skulle kunna utvecklas. I de fall när kyrkan gör en annan riskbedömning än bankerna kanske inomkyrkliga borgensåtaganden kunde vara en framkomlig väg till lägre räntekostnader.

Församlingarnas och pastoratens möjligheter att få kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) vid vård- och underhållsgärder för kyrkobyggnader är begränsade. KAE varierar beroende på typ av åtgärd men i normalfallet kan 50 procent av kostnaden täckas av KAE. Församlingen eller pastoratet måste som egen insats alltså finansiera resten.

Ofta är församlingars eller pastorats största tillgångar kyrkobyggnader. Dessa får inte belånas och därmed kan inte banker bistå med en lånefinansiering till rimliga villkor. Att stödja pastorat och församlingar med väl anpassade kapitalförsörjningstjänster är angeläget. Avsaknad av dessa tjänster kan i värsta fall medföra att angelägen verksamhet inom den sociala ekonomin inte kan startas upp eller att viktiga vård- och underhållsåtgärder för kyrkobyggnader inte genomförs.

Det finns flera bra exempel på hur Svenska kyrkans nationella nivå, i sin främjande roll, har tagit initiativ till utveckling av tjänster som är väl anpassade till behov i pastorat och församlingar. Bland dessa kan följande initiativ nämnas: Kyrkans försäkring AB – som erbjuder försäkringslösningar för de behov som finns inom kyrkans verksamhet, GIP – en för Svenska kyrkan gemensam IT-plattform som bygger den infrastruktur som behövs för gemensamt systemstöd, GAS – ett gemensamt administrativt systemstöd för ekonomi- och löneadministration anpassat till kyrkans verksamhet, Kyrkkontot – ett koncernkonto som används för hanteringen av kyrkoavgifter och KOB – ett kollekt- och betalsystem för betalningsströmmarna mellan kyrkliga enheter. Det bör därför utredas om nya tjänster kan utvecklas som kraftfullare stödjer församlingars och pastorats behov av betalningsförmedling inklusive kontanthantering och av kapitalförsörjning.

Vi föreslår alltså att kyrkostyrelsen ges i uppdrag att utreda hur nya finansiella tjänster inom t.ex. betalningsförmedling, kontanthantering och kapitalförsörjning kan tillhandahållas församlingar och pastorat samt att göra en översyn av regelverken kring kontant- och kollekthantering. Vi önskar en utveckling av och ett komplement till redan etablerade gemensamma tjänster inom administrations- och ekonomiområdet

samt att regelverken kring kontant- och kollekthantering förenklas och anpassas till nya betalningssystem som t.ex. Swish.

Mot 2018:38

Falun m.fl. orter den 24 juli 2018

Anders Brunnstedt (POSK)

Hans-Olof Andrén (POSK)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Mats Hagelin (BA)

Peter Bernövall (POSK)

Niklas Grahn (POSK)